

Internationale betrekkingen

KOPENHAGEN, 15 EN 16 MAART 2010

WERKBEZOEK VAN DE BIJZONDERE COMMISSIE KLIMAAT EN DUURZAME ONTWIKKELING AAN KOPENHAGEN

Denemarken is erin geslaagd een toename van de economische activiteit (+45%) te combineren met een daling van de CO₂-uitstoot (-13%) door steeds meer gebruik te maken van hernieuwbare energie, door de energie-efficiëntie te doen toenemen en massaal gebruik te maken van groene technologie.

In het kader van haar werkzaamheden bezocht de bijzondere commissie Klimaat en Duurzame Ontwikkeling, onder de leiding van de heer Patrick Dewael, voorzitter van de commissie, op 15 en 16 maart 2010 Kopenhagen met als doel het klimaat- en energiebeleid van Denemarken beter te leren kennen.

1. Energiebeleid in Denemarken

Sinds de jaren 70 werd in Denemarken, naar aanleiding van de energiecrisis, gewerkt aan een langetermijnvisie die op alternatieve energiebronnen en energiebesparing is gebaseerd. Denemarken besloot om windenergie te promoten en in tegenstelling tot andere landen geen beroep te doen op kernenergie. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan milieu zodat milieu en energie nu samen gaan.

Het Deens energieagentschap staat in voor het uittekenen en het uitvoeren van het energiebeleid. Het energiebeleid is gebaseerd op energieplanning, ontginning van olie en gas in de Noordzee, onderzoek en ontwikkeling van alternatieve energiebronnen, energie – efficiëntie en energiebesparing.

Windenergie vormt een van de belangrijkste energiebronnen in Denemarken. Momenteel komt 20% van energieverbruik voort uit windenergie. Sedert 1977 voert Denemarken energie uit. In 2004 had men de hoogste energieproductie in het land maar vanaf dat ogenblik gaat de energieproductie achteruit. Vanaf 2012 zal Denemarken zelf onvoldoende energie produceren en zal het opnieuw moeten invoeren. Er wordt gesteld dat in 2018 de olievoorraden op zijn zullen zijn en in 2020 zullen er ook geen gasvoorraden meer zijn.

Op lange termijn, tegen 2050 of 2060, wil Denemarken volledig onafhankelijk zijn van fossiele brandstoffen. De tussentijdse doelstelling in 2025 is dat de proportie van de hernieuwbare energie moet worden verdubbeld.

Om dit doel te bereiken wordt de fossiele brandstof enorm belast terwijl de groene energie bijna niet wordt getaxeerd. Belastingen zijn het belangrijkste instrument om de energiedoelstellingen te bereiken.

Naast de alternatieve energiebronnen wordt ook sterk de nadruk gelegd op de energiebesparing. Deze besparing werd eerst ingevoerd in de privéwoningen en nadien ook in de publieke gebouwen en bedrijven. Dit heeft voor gevolg gehad dat het energieverbruik daalde.

Een belangrijke factor voor het welslagen van het energiebeleid is de grote maatschappelijke en politieke consensus over het beleid dat moet worden gevoerd. Het beleid verandert niet bij de wijziging van de politieke meerderheden. Een van de belangrijke instrumenten van dit beleid zijn belastingen.

Er is bij het beleid een goede samenwerking tussen de verschillende overheden, onder meer omdat alternatieve energie een aantal groene jobs heeft gecreëerd.

2. Windenergie en andere alternatieve energiebronnen

Denemarken is wereldleider in windenergie. Momenteel zijn er 5200 windmolens die samen goed zijn voor de productie van 3300 megawatt. 20 % van de Deense energieproductie komt uit windmolens en dit moet tegen 2025 50% worden.

Denemarken produceert meer energie uit wind dan het zelf kan gebruiken. Er is een energienetwerk met Zweden en Noorwegen zodat er mogelijkheid is tot uitvoer van windenergie wanneer er teveel wind is. Denemarken voert windenergie uit naar Noorwegen in de herfst als er veel wind is. In de lente voert Noorwegen energie voortkomend uit de waterkrachtcentrales uit naar Denemarken. Deze uitwisseling van de energie laat toe de energieprijzen onder controle te houden. Er is de laatste jaren in Denemarken veel geïnvesteerd in netwerken om de toevoer van stroom tijdens piekmomenten te kunnen opvangen.

Niet alleen met de buurlanden maar ook binnen Denemarken zelf is er een netwerk tussen de verschillende energie bevoorradingsystemen. Dit maakt het mogelijk om de windenergie in het netwerk te laten komen wanneer er veel wind is en het te vervangen door bijvoorbeeld thermische energie wanneer er minder wind is. Op deze manier kan Denemarken vraag en aanbod aan energie beter op elkaar afstemmen. Deze regeling maakt het ook mogelijk om de energieprijzen onder controle te houden.

Denemarken is een van de landen waar een proefproject met elektrische wagens loopt. Er werd vastgesteld dat wagens in Denemarken vaak voor kleine trajecten worden gebruikt en daarvoor is het gemakkelijk om beroep te doen op elektrische wagens. Men gebruikt de wagen 's morgens, laat hem de hele dag staan en neemt de wagen terug om 's avonds naar huis te rijden. Wanneer de wagen geparkeerd staat kunnen de batterijen worden opgeladen. Er wordt naar technologie gezocht om daarvoor op een efficiënte manier beroep te doen op windenergie. Om dit project te steunen wordt er tot in 2012 geen taks geheven op elektrische wagens.

Denemarken spoort aan om in windenergie te investeren. Off-shore windenergie is duurder dan on-shore windenergie, zowel voor de installatie als in onderhoud. Momenteel wordt de windenergie gesubsidieerd maar in de toekomst zal ze, zeker de on-shore windenergie, zelf voldoende winst moeten opbrengen.

De fabrikant van de windmolens moet er enkel op toezien dat er een connectie wordt gelegd tussen de windmolen en het netwerk. Het is de netwerkbeheerder, die productie en verbruik opvolgt en het netwerk zal organiseren.

Het Deense energieagentschap levert alle vergunningen af die nodig zijn voor het uitbouwen van een windmolenpark. Dit heeft voor gevolg dat de tijd voor de uitvoering van de projecten enorm wordt ingekort omdat verschillende procedures gelijktijdig kunnen worden opgestart. Het Deense energieagentschap heeft samen met de verschillende overheden die de bevoegdheid hebben over het waterwezen 26 plaatsen op zee aangeduid waar windmolens kunnen worden ingeplant. Dit houdt in dat Denemarken in 2020 30% van de energie uit hernieuwbare bronnen zal komen.

Ook in Denemarken heeft de bevolking soms bezwaren naar aanleiding van de visuele vervuiling van windmolens. Om hieraan tegemoet te komen is er een mogelijkheid voor privé - personen om aandelen van de windmolens te verwerven. Zij kunnen dan dezelfde voordelen uit de windmolens halen als de bedrijven. Er is een wet in Denemarken goedgekeurd die het toelaat om windmolens van 250 meter hoog te plaatsen. Dergelijke molens zullen enkel op zee kunnen worden ingeplant omdat ze te storend zijn in het landschap.

Naast windenergie wordt ook het gebruik van onder meer zonne-energie en energie uit biomassa bevorderd. Bijzondere aandacht gaat naar een doeltreffende energie distributie. De bedoeling is om door de ontwikkeling van *smartgrids* te stimuleren, d.i. de uitwisseling en de aanvulling van de bevoorrading tussen de verschillende energieproductie netten te bevorderen en doeltreffender te maken.

3. Energie- efficiëntie

Het energiebeleid in Denemarken is er ook op gericht de energie – efficiëntie te verbeteren. Over heel het land zijn huizen op district verwarmingssystemen aangesloten en ze worden verwarmd met het koelwater van de elektriciteitscentrales. Er zijn in Denemarken een 700 installaties voor warmtekrachtkoppeling zodat het warme koelwater niet te ver moeten worden vervoerd, waardoor het onderweg zou afkoelen. In principe moeten alle huizen op dit district verwarmingssysteem zijn aangesloten. Het is mogelijk om dit niet te doen maar dan moet daarvoor een vergoeding worden betaald.

De bevolking wordt aangemoedigd om haar energie gebruik doeltreffender te maken en te rationaliseren. Zo worden het gebruik van zuinige wagens gepromoot, evenals materiaal en verlichting die energiebesparend is, en worden er maatregelen van energiebeheer genomen.

De nieuwe gebouwen moeten aan strenge energievereisten voldoen. Er worden strenge isolatienormen opgelegd. Er wordt tevens naar gezocht om de gebouwen technologisch zo uit te rusten dat ze energiezuinig worden. Het uiteindelijke doel is om door beroep te doen op de technologische mogelijkheden en op alternatieve energie om tot actieve huizen te komen. Dit betekent dat het huis zelf energie produceert dat in het net kan geïnjecteerd worden. Deze ontwikkeling wordt ook gesteund door gebruik te maken van nieuwe materialen voor betere isolatie.

De delegatie bezocht het *Green lighthouse*, dat het eerste openbare gebouw is dat geen CO₂ uitstoot produceert. Dit gebouw maakt deel uit van de campus van de universiteit van Kopenhagen en de faculteit wetenschappen is erin ondergebracht. Bij de bouw van dit gebouw hebben de vorm en de keuze van de gebruikte materialen reeds een belangrijke rol gespeeld. De alternatieve energie zorgt er dan verder voor dat men bijna geen beroep moet doen op externe energiebronnen.

In de *Villawatt* kreeg men een voorbeeld van hoe de technologische snufjes het energieverbruik kunnen verminderen. Bedrijven hebben de mogelijkheid om hier hun energievriendelijke uitvindingen voor te stellen, zoals een scherm dat kan worden gebruikt voor videoconferenties, een energiemeter die toelaat om zelf snel het energieverbruik te weten te komen.

Het uittekenen van een langetermijnvisie en het politieke akkoord dat bestaat om deze ook uit te voeren is een van de succesfactoren van het door Denemarken gevoerde klimaat - en energiebeleid. De voorzitter van de bijzondere commissie, de heer Dewael, is van oordeel dat de bijzondere commissie een rol kan spelen bij het formuleren van dergelijke lange termijnobjectieven.